

Archeologisch begeleiding van werken en archeologische prospectie

Muizen (Mechelen) – Barebeek

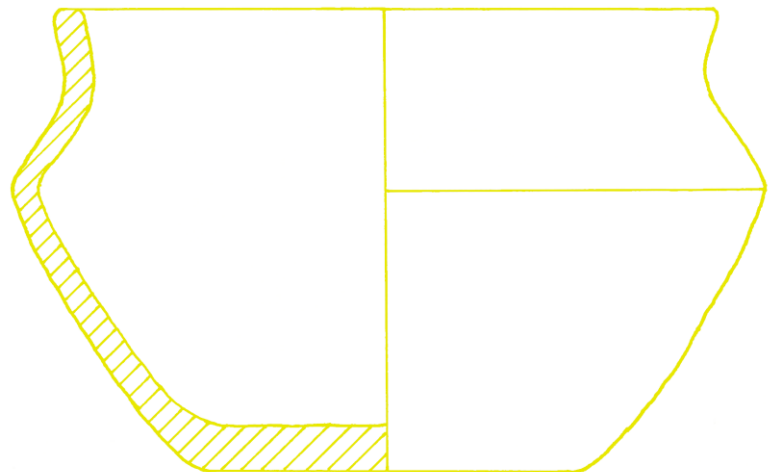
Kevin Bouckaert

AS Rapportage 2010-15

Versie 0.1 - 2010-11-10

In opdracht van Aquafin - Freddy Schampaert, Dijkstraat 8, 2630 Aartselaar

Soort onderzoek:	☐ Opgraving ☒ Prospectie	
Site:	Muizen	
Vergunningsnummer:	2010/274 en 2010/274(2)	2010/248 en 2010/248(2)
Datum aanvraag:	13 aug 2010	13 aug 2010
Aanvrager:	Kevin Bouckaert	Kevin Bouckaert

© 2018 Archaeological Solutions bvba, Paardenstraatje 3, 2800 Mechelen

Foto's: Archaeological Solutions (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: Archaeological Solutions (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Voor inhoud en strekking van ondertekende artikels zijn de auteurs zelf verantwoordelijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
1 Inleiding.....	5
1.1 Basisgegevens.....	5
1.2 Reden van het onderzoek	6
1.3 Doel van het onderzoek	8
1.4 Samenvatting van het rapport	9
1.5 Dankwoord.....	9
2 Fysisch-geografische en historische context	10
2.1 Geografische situering.....	10
2.1.1 Landschappelijke en ruimtelijke situering.....	10
2.1.2 Geologie en geomorfologie	10
2.2 Historische achtergrond.....	11
3 Onderzoeksmethode.....	12
4 Onderzoeksresultaten.....	13
5 Besluit.....	14
5.1 Analyse en synthese	14
6 Bijlagen.....	15
Colofon	17

1 Inleiding

1.1 Basisgegevens

Project	
Naam	MUIZEN - Barebeek
Soort onderzoek	Prospectie en begeleiding van werken
Projectcode	10-AS-15
Gemeentecode	MUI-10-BAR
Opgravingsvergunning	<p>2010/248: tot het uitvoeren van een archeologische opgraving tav. dhr. Kevin Bouckaert</p> <p>2010/248(2): tot het uitvoeren van een archeologische controle met een metaaldetector tav. dhr. Kevin Bouckaert</p> <p>2010/274: tot het uitvoeren van een prospectie met ingreep in de bodem tav. dhr. Kevin Bouckaert</p> <p>2010/274(2): tot het uitvoeren van een archeologische controle met een metaaldetector tav. dhr. Kevin Bouckaert</p>
Betrokken partijen	
Opdrachtgever	<p>Aquafin</p> <p>Freddy Schampaert</p> <p>Dijkstraat 8, 2630 Aartselaar</p>
Uitvoerder	<p>Projectbureau Archaeological Solutions bvba</p> <p>Kevin Bouckaert</p> <p>Paardenstraatje 3, 2800 Mechelen</p>
Bevoegd gezag	<p>Vlaamse Overheid, Ruimte en Erfgoed</p> <p>Annick Arts en Alde Verhaert</p> <p>Lange Kievitstraat 111-116 bus 53 – 2018 Antwerpen</p>
Geolocatie	
Provincie	Antwerpen
Gemeente	Muizen – Mechelen

Plaats	Wupstraat/Vennecourtlaan & Leuvensesteenweg/Wupstraat
Toponiem	Barebeek
Onderzoeksgebied	
Toponiem	Barebeek
Ligging	Gebied gelegen in Muizen aan de Wupstraat, Leuvensesteenweg en de Vennecourtlaan
Grootte	prospectie met ingreep in de bodem: ca. 1500m ² werfopvolging: tracé over ca. 350m
Kadastrale gegevens	prospectie met ingreep in de bodem: Mechelen (Muizen) 9° Afdeling Sectie D Percelen nr(s): 211 A2 en 211 L2 werfopvolging: Mechelen (Muizen) 9° Afdeling Sectie D Percelen nr(s): 212 D, 212 E, 212 F, 233 M, 233 N, 233 P en 234 D
Hoogte maaiveld ¹	ca. 6,10 m +TAW
Resultaten	
Periode	
Complextype	
Beheer en plaats documentatie	Projectbureau Archaeological Solutions bvba Paardenstraatje 3, 2800 Mechelen (met digitale en analoge kopieën aan opdrachtgever, Ruimte en Erfgoed, Archeologische dienst stad Mechelen, Dienst Erfgoed Provincie Antwerpen)

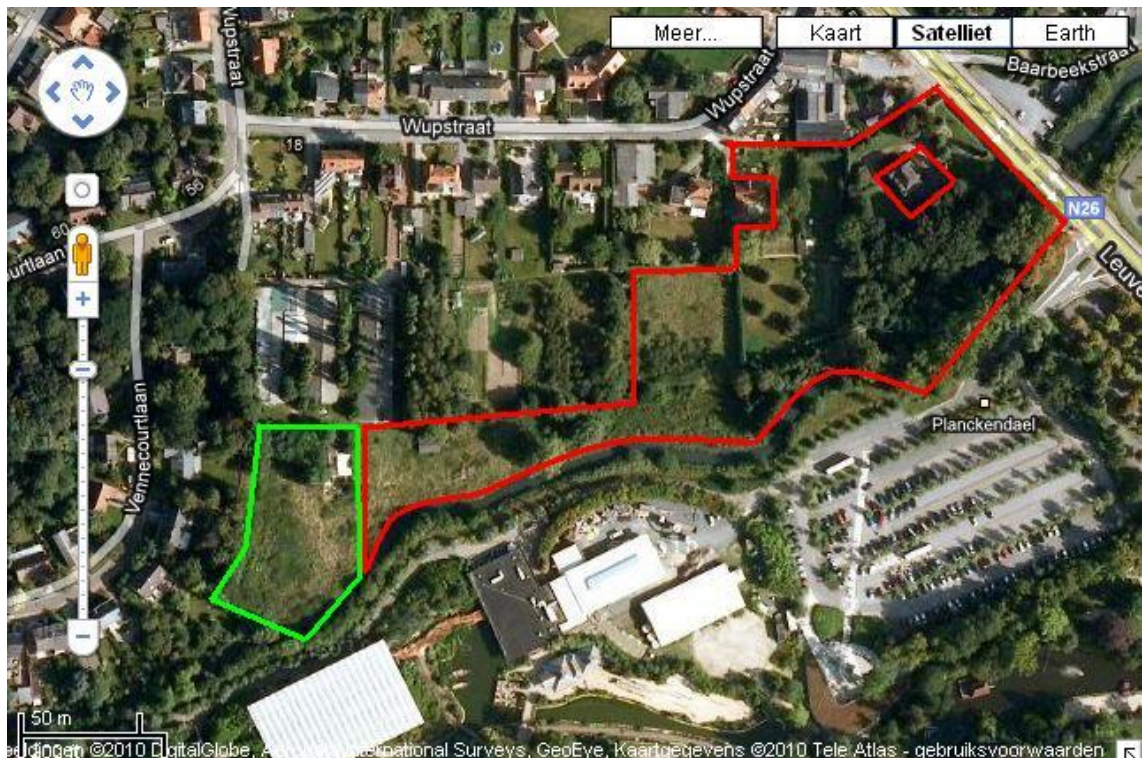
1.2 Reden van het onderzoek

Op vraag van het Agentschap Ruimte en Erfgoed werd in opdracht van Aquafin een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd door projectbureau 'Archaeological Solutions' binnen het projectgebied van de aanleg van een verbindingsriolering *Hever-Muizen, deel A* te Mechelen (Aquafin-project 21.217A).

Dit archeologisch onderzoek te Muizen bestaat uit twee delen: een archeologische prospectie met ingreep in de bodem gelegen aan de Wupstraat en de Vennecourtlaan enerzijds en een werfopvolging gelegen aan de Wupstraat en de Leuvensesteenweg anderzijds (cfr. Afb. 1). De prospectie met ingreep in de bodem heeft plaats op het terrein in het verlengde van de Wupstraat, waar er een winterbekken ingepland zal worden met een oppervlakte van ca. 1500m². De winterbedding zal tot op -70cm (t.o.v. het huidige maaiveld) worden uitgegraven. De begeleiding van de werken is voorzien bij het graven van de rioleringsleuf ten westen van de Leuven-

¹ Ten opzichte van Oostends Peil.

sesteenweg, parallel aan de Barebeek. Deze rioleringsleuf langs de Barebeek loopt over een lengte van ca. 350m.

Afb. 1: Locatie plangebied: proefsleuven (groen) en werfopvolging (rood) (bron: www.google.be)

Zowel de aanleg van de winterbedding als het uitgraven van het tracé van de riolering in het beekdal van de Barebeek vormt een ernstige bedreiging van het mogelijk aanwezige archeologische erfgoed. Hierdoor achtte het Agentschap Ruimte en Erfgoed het dan ook wenselijk om zowel een archeologisch prospectie als een werfopvolging te adviseren. In dergelijke beekdalen geldt doorgaans een grote kans op het voorkomen van relatief goed bewaarde organische resten en kan een bijzondere dataset verzameld worden: o.a. resten van voordes, kano's, fuiken, rituele deposities en andere sporen van *off-site* activiteiten. Indien bij de begeleiding van de werken archeologische resten worden aangetroffen, kon er onmiddellijk worden overgegaan tot een opgraving.

Het tracé van de riolering spitst zich toe op de percelen die kadastraal bekend zijn als: Mechelen (Muizen) 9° Afdeling Sectie D Percelen nr(s): 212 D, 212 E, 212 F, 233 M, 233 N, 233 P en 234 D. De percelen waar het winterbekken wordt ingepland zijn kadastraal bekend als: Mechelen (Muizen) 9° Afdeling Sectie D Percelen nr(s): 211 A2 en 211 L2 (Afb. 2). De gronden waren op het moment van het onderzoek in bezit van Aquafin. Het betredingsrecht van bovenstaande percelen vormde dan ook geen enkel probleem.

Afb. 2: Perceelsindeling: proefsleuven (groen) en werfopvolging (oranje)

Het archeologisch onderzoek werd uitgevoerd door projectarcheoloog Kevin Bouckaert en Nick Van Liefferinge, beide in dienst van het projectbureau Archaeological Solutions. De begeleiding en bijkomende advisering gebeurde door Ruimte en Erfgoed. Het mechanische graafwerk werd verzorgd door de firma Braspenning. De opmeting van de proefsleuven alsook het opstellen van de gegeoreferende plannen werd uitgevoerd door landmeter Sarah Denys (ADMoments), in nauwe samenwerking met bevingenoemde projectarcheoloog. De aangemaakte gegeoreferende overzichtsplannen zijn opgenomen als bijlage bij dit rapport, waarbij de plannen de exacte ligging van de proefsleuven en kijkvensters weergeven. Tevens werd gezorgd voor de aanduiding van de geplaatste wandprofielen, en de exacte diepteligging van het maaiveld t.o.v. het Oostends Peil: gemiddeld ca. 6,10 m + TAW. Het trekken van de proefsleuven vond plaats op 24 augustus 2010 en het opvolgen van de werken op 8 en 13 oktober.

1.3 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoeksproject is enerzijds het terrein waar een winterbekken wordt ingepland om deze in eerste instantie archeologisch te evalueren m.a.w. door archeologische sites te detecteren, af te lijnen en ze samen met eventuele vondsten te registreren. Anderzijds, de werken voor het aanleggen van een riolering op te

volgen en het eventuele archeologisch erfgoed te detecteren en te evalueren ten einde de noodzaak voor, en concrete aanbevelingen m.b.t eventueel archeologisch vervolgonderzoek te kunnen formuleren. Dit laatste in samenspraak met het Agentschap Ruimte en Erfgoed.

1.4 Samenvatting van het rapport

In het eerst volgende hoofdstuk wordt de fysisch-geografisch, alsook de historische context van de site besproken. Vervolgens wordt de onderzoeksmethode die gehanteerd is bij het archeologisch onderzoek aangehaald, om daarna over te gaan tot de onderzoeksresultaten op zich. Dit gevolgt door een conclusie op basis van deze resultaten.

1.5 Dankwoord

Graag wensen we Aquafin te danken voor het vertrouwen dat het als opdrachtgever in projectbureau 'Archaeological Solutions' heeft gesteld. Verder wensen we ook Sarah Denys (ADMoments), die de inmetingen en de georeferering van de sleuven en de profielen op het terrein heeft verricht, te danken. Voorts gaat onze dank uit naar de firma Braspenning NV, die de graafwerken uitvoerde, voor de goede samenwerking op het terrein.

Ook Bart Robberechts van de Dienst archeologie van de stad Mechelen wensen we te danken die bereid werd gevonden om advies te verschaffen.

2 Fysisch-geografische en historische context

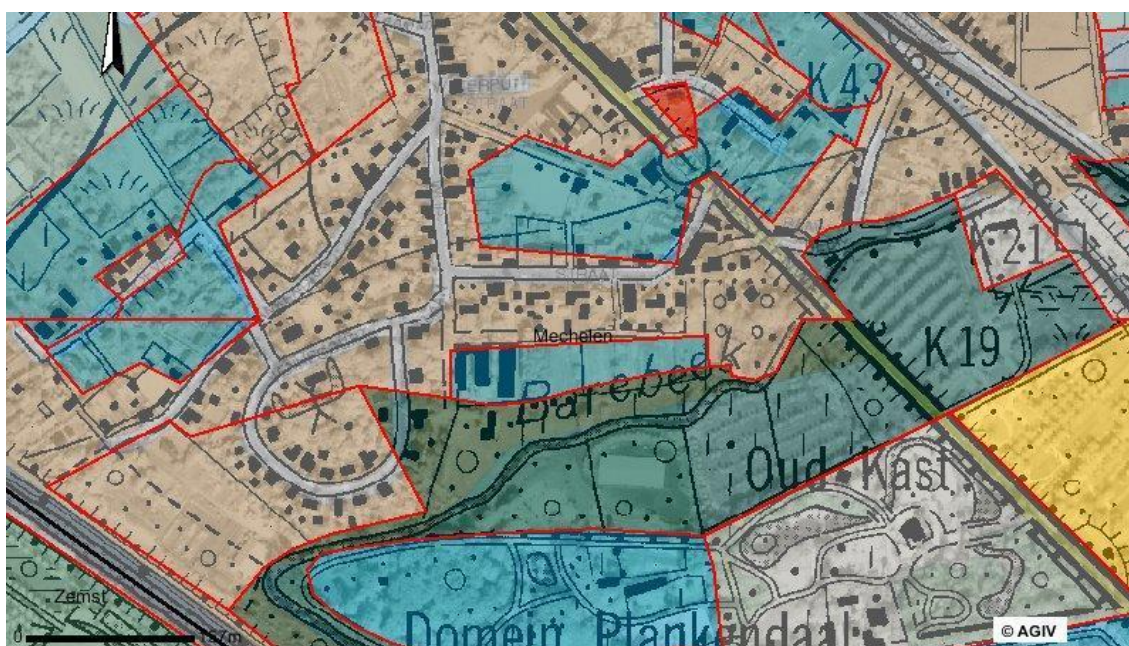
2.1 Geografische situering

2.1.1 Landschappelijke en ruimtelijke situering

Muizen is een deelgemeente van Mechelen en bevindt zich ten oosten van deze stad. Het onderzoeksgebied bevindt zich ten zuiden van het centrum van Muizen: begrenst door de Wupstraat in het noorden, de Leuvensesteenweg in het oosten en de Vennecourtlaan in het westen. In het zuiden wordt het plangebied begrenst door de Barebeek en het provinciaal dierenpark Planckendael.

2.1.2 Geologie en geomorfologie

De bodemstratigrafie van de stad Mechelen is gevormd tijdens het pleistoceen. Doorheen de tijd heeft er zich polderklei en rivieralluviatie afgezet op deze pleistocene ondergrond. Bodemkundig gezien bevindt Mechelen zich op de scheiding van de Zuidelijke Kempen en Zandlemig Vlaanderen. De Zuidelijke Kempen wordt gekenmerkt door een quartair zanddek van niveo-eolische oorsprong, rustend op een tertiaire klei-zandsubstraat (Diestiaan) dat ontsloten is op de heuvels. Het lemige zand dat Zandlemig Vlaanderen kenmerkt is van dezelfde niveo-eolische zandige afzettingen in de Zuidelijke Kempen. De gronden ten noorden en ten oosten van de stad Mechelen (waarbinnen Muizen zich situeert) zijn gekenmerkt door droge zandgronden (Zuidelijke Kempen). Het onderzoeksgebied zelf is gelegen in het beekdal van de Barebeek.

Afb. 3: Bodemkaart plangebied (bron: Geo-Vlaanderen)

Het terrein bestaat volgens de bodemkaart (Afb. 3) grotendeels uit een bodemtype:

Ufp: zeer nat en sterk gleyige (met reductiehorizont) zware kleibodems zonder profielontwikkeling

Tijdens het archeologisch onderzoek werden er in het totaal zeven profielen uitgezet, verspreid over het terrein, teneinde een duidelijk inzicht te krijgen in de stratigrafie en de opbouw van de bodem. De profielen vertonen ophogingspakketten en lagen die duiden op colluvium (Afb. 4).

Afb. 4: Profiel 2

2.2 Historische achtergrond

Aan de overkant van de Leuvensesteenweg ligt CAI-locatie 102237 “Oude baan” waar naast enkele artefacten uit de steentijd ook de resten van een Romeinse villa en mogelijk zelfs een graf(veld) werden aangetroffen. Deze zijn echter nog niet verder onderzocht.

3 Onderzoeksmethode

Om het terrein voor de aanleg van het winterbekken (perceelnummers 211 A2 en 211 L2) op voldoende wijze te kunnen evalueren op de archeologisch waarde, bedraagt de totale af te graven oppervlakte minimum 12% van het te prospecteren terrein. Hierbij wordt 10% opengelegd d.m.v. proefsleuven in een vast grid en 2% d.m.v. kijkvensters. De totale oppervlakte dat op deze manier wordt geprospecteerd bedraagt ca. 1500m² (1,5ha). In het totaal werden over het terrein vier parallelle sleuven getrokken, met een tussenliggende afstand van ca. 13 meter, en dit door een kraan op rupsbanden met een platte graafbak, waarvan de bakbreedte minstens 1,8-2 m bedraagt.

Lengte van de proefsleuven:

Proefsleuf 1: $34,72 \times 1,80 = 62,50 \text{ m}^2$

Proefsleuf 2: $43,40 \times 1,80 = 78,12 \text{ m}^2 + \text{kijkvenster } 30 \text{ m}^2$

Proefsleuf 3: $41,32 \times 1,80 = 74,38 \text{ m}^2$

Proefsleuf 4: $17,22 \times 1,80 = 31,00 \text{ m}^2$

Op deze wijze komt de totale onderzochte oppervlakte op ca. 276 m², dit is ca. 18% van de 1,5 ha.

De sleuven werden ook systematisch afgezocht met een metaaldetector.

De exacte ligging van de proefsleuven en profielen werden door landmeter Sarah Denys (ADMoments) opgemeten (cfr. bijlage). Met het oog op het geven van een deskundig advies, behoorde het nemen van een foto van ieder opgeschoond wandprofiel, waarbij voor een accurate beschrijving van ieder profiel werd gezorgd (cfr. bijlage profieltekeningen). In het totaal werden er zeven wandprofielen uitgezet over het ganse terrein met een goede spreiding, teneinde een duidelijk en volledig beeld te verkrijgen van de bodemopbouw.

Bij de opvolging van de werken werd er nagegaan of er eventuele archeologisch sporen of archeologisch materiaal werd aangetroffen tijdens het uitvoeren van deze werken.

4 Onderzoeksresultaten

Zowel bij de prospectie met het behulp van proefsleuven als bij de werfopvolging werden er geen archeologisch sporen aangetroffen op de desbetreffende terreinen.

Afb. 5: Sfeerbeeld tijdens één van de werfcontroles

5 Besluit

5.1 Analyse en synthese

Aangezien er geen archeologisch sporen werden aangetroffen tijdens het archeologisch vooronderzoek is het duidelijk dat er ook geen vervolgonderzoek noodzakelijk is.

6 Bijlagen

Bij dit rapport horen de volgende bijlagen:

1. Fotolijst
2. Sleuvenplan
3. Profieltekeningen
4. CD-ROM / DVD met rapport, foto's en bijlagen

Vergunningsnr.:	2010/274	Gemeente:	Mechelen - Muizen
Projectcode:	MUI-10-BAR	Plaats:	Barebeek
Projectnummer:	AS-10-15	Toponiem:	Barebeek
Jaar:	2010	Provincie:	Antwerpen

Fotonr	Sleuf	Spoornr	Windrichting	Type foto	Datum
001	1		Z	overzichtsfoto sleuf 1	24/08
002	1		N	overzichtsfoto sleuf 1	24/08
003	1		N	overzichtsfoto sleuf 1	24/08
004	2		Z	overzichtsfoto sleuf 2	24/08
005	2		N	overzichtsfoto sleuf 2	24/08
006	2		N	overzichtsfoto sleuf 2	24/08
007	2		N	overzichtsfoto sleuf 2	24/08
008	3		Z	overzichtsfoto sleuf 3	24/08
009	3		N	overzichtsfoto sleuf 3	24/08
010	3		N	overzichtsfoto sleuf 3	24/08
011	3		NO	overzichtsfoto sleuf 3 kijkvenster	24/08
012	3		ZW	overzichtsfoto sleuf 3 kijkvenster	24/08
013	4		N	overzichtsfoto sleuf 4	24/08
014	4		Z	overzichtsfoto sleuf 4	24/08
015	1		O	profiel 1	24/08
016	1		O	profiel 2	24/08
017	1		O	profiel 2	24/08
018	2		W	profiel 3	24/08
019	2		W	profiel 3	24/08
020	2		O	profiel 4	24/08
021	2		O	profiel 4	24/08
022	3		O	profiel 5	24/08
023	3		O	profiel 5	24/08
024	4		O	profiel 6	24/08
025	4		O	profiel 6	24/08
026	3		O	profiel 7	24/08
027	3		O	profiel 7	24/08

Colofon

Auteur: Kevin Bouckaert

Bijdragen van: Nick Van Liefferinge

Redactie: Kevin Bouckaert

Veldwerk: Kevin Bouckaert, Nick Van Liefferinge en
Erwin Hoek

Tekeningen:

Determinatie vondsten:

Archaeological Solutions bvba

Paardenstraatje 3, 2800 Mechelen

Telefoon +32 (0) 496 27 79 41

Fax +32 (0) 15 330 990

info@archaeological-solutions.be

www.archaeological-solutions.be

Archaeological Solutions bvba
Paardenstraatje 3, 2800 Mechelen

Telefoon +32 (0) 496 27 79 41

Fax +32 (0) 15 330 990

info@archaeological-solutions.be

www.archaeological-solutions.be

